

Tellingen

De Stichting Werkgroep Grauwe Kiekendief gaat tellingen organiseren. Natuurlijk kan iedereen daaraan meedoen. Via de website houden we jullie op de hoogte.

Wat doen wij?

We voeren de gegevens in een database in. We zetten de gegevens op een kaart die online te bekijken is. In de loop van het broedseizoen hopen we een steeds vollediger beeld te krijgen van de verspreiding van de Patrijs en de aantallen waarin die voorkomt. Aan het eind van het jaar doen we verslag van onze bevindingen in *De Grauwe Gors* en mogelijk ook op een lezingenavond.

Tot slot

Wij hopen dat zoveel mogelijk mensen aan ons project mee willen werken. Heb je

vragen, mail ze dan naar vogelvanhetjaar@avifaunagroningen.nl of richt ze aan 'Vogel van het Jaar' p/a Van Deysseellaan 1, 9721 WS Groningen.

Literatuur

van den Brink, H., J. Furda, J. van Klinken & K. van Scharenburg 1992. Vogelatlas van Groningen. Groningen.
*Hustings, F. 2002. Patrijs *Perdix perdix*. pp 178-179 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Leiden.*

Namens de werkgroep Vogel van het Jaar,

Aart van der Spoel

De Zomertortel in de provincie Groningen

Aart van der Spoel

Inleiding

Bij de start van de Vogel van het Jaar 2009 waren we al niet optimistisch. Nu we een jaar verder zijn, moeten we constateren dat onze ergste vermoedens zijn uitgekomen.

Zomertortel met uitsterven bedreigd

Dat het slecht ging met de Zomertortel was wel bekend. Door de veranderingen in de landbouw, zoals de vervanging van granen door maïs, het verdwijnen van heggen en bosjes en vooral door het schaars worden van onkruiden, heeft de Zomertortel het moeilijk gekregen. Bovendien werd en wordt in Zuid-Europa en Afrika intensief op de vogels gejaagd.

Alsof dit nog niet genoeg is, veranderen de omstandigheden in Afrika de laatste jaren

ook sterk. Zomertortels overwinteren in het Sahelgebied in Afrika. Droogte heeft daar al jarenlang haar tol geëist. Nu zijn schommelingen in de hoeveelheid regen in dit gebied van alle tijden, maar de bevolking heeft haar nomadische levenswijze opgegeven en is op vaste plaatsen gaan wonen. Bovendien is de bevolking sterk in aantal toegenomen. Met als gevolg dat er bijvoorbeeld bomen worden gekapt en er dammen in de rivieren worden gebouwd. Gebieden die vroeger onder water liepen blijven nu droog. Er groeien daardoor minder grassen en er zijn dus minder graszaden om te eten. Bosjes om rustig het eten te verteren en te slapen worden voor de tortels schaars. Als klap op de vuurpijl worden er jachtreizen voor rijke westerlingen georganiseerd. Senegalese

reisleiders bijvoorbeeld nemen de jagers mee naar de slaappleatsen. Daar is het prijs-schieten op de laatste Zomertortels (Zwarts et al. 2009).

Nog enkele tientallen broedparen in de provincie

Er zijn zo'n twintig waarnemingen binnengekomen. Drie waarnemingen betroffen vogels op trek. De rest betrof min of meer territoriale vogels, de meeste binnen de SOVON-datumgrenzen. Aangevuld met enkele waarnemingen uit andere bronnen komen we op hooguit 25 broedparen. De 'beste' gebieden bevinden zich in Westervolde en in de Lauwersmeer. Het Friese deel van de Lauwersmeer is buiten beschouwing gelaten.

In 1992 broedden er zo'n 750 paar Zomertortels in de provincie Groningen (Van den Brink et al. 1992). In 2002 werden er nog zo'n 200 broedparen geteld (Van Turnhout 2002). Het afgelopen jaar kwamen we dus niet verder dan 25 paar.

De Lauwersmeer is goed geteld, dus daar zullen niet veel vogels gemist zijn. In Westervolde zal nog hooguit het dubbele aantal van wat er is geteld te vinden zijn (een schatting van Nico de Vries, boswachter en vogelaar aldaar). Elders zullen natuurlijk ook vogels gemist zijn, maar veel zullen dit er niet zijn. Naar schatting zijn er nog hooguit 40 broedparen in de provincie.

De afname in de provincie gaat gelijk op met de afname in heel Nederland en grote delen van Europa. Een vergelijking met de legendarische Amerikaanse Trekduif dringt zich op. Ten tijde van de kolonisatie van Noord-Amerika

konden deze vogels op trek de lucht urenlang verduisteren. Na jaren van intensieve jacht was 100 jaar later de Trekduif uitgestorven!

Of het onze Zomertortel ook zo zal vergaan is de vraag, maar de vooruitzichten zijn slecht.

Literatuur

- van den Brink, H., J. Furda, J. van Klinken & K. van Scharenburg 1992. *Vogelatlas van Groningen. Groningen.*
- van Turnhout, C. 2002. *Zomertortel Streptopelia turtur. pp 266-267 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Leiden.*
- Zwarts, L., R.G. Bijlsma, J. van der Kamp & E. Wymenga 2009. *Living on the edge. Birds and wetlands in a changing Sahel. KNNV uitgeverij. Zeist.*

Namens de werkgroep Vogel van het Jaar,

Aart van der Spoel

FOTO: FRED ZANDINGA